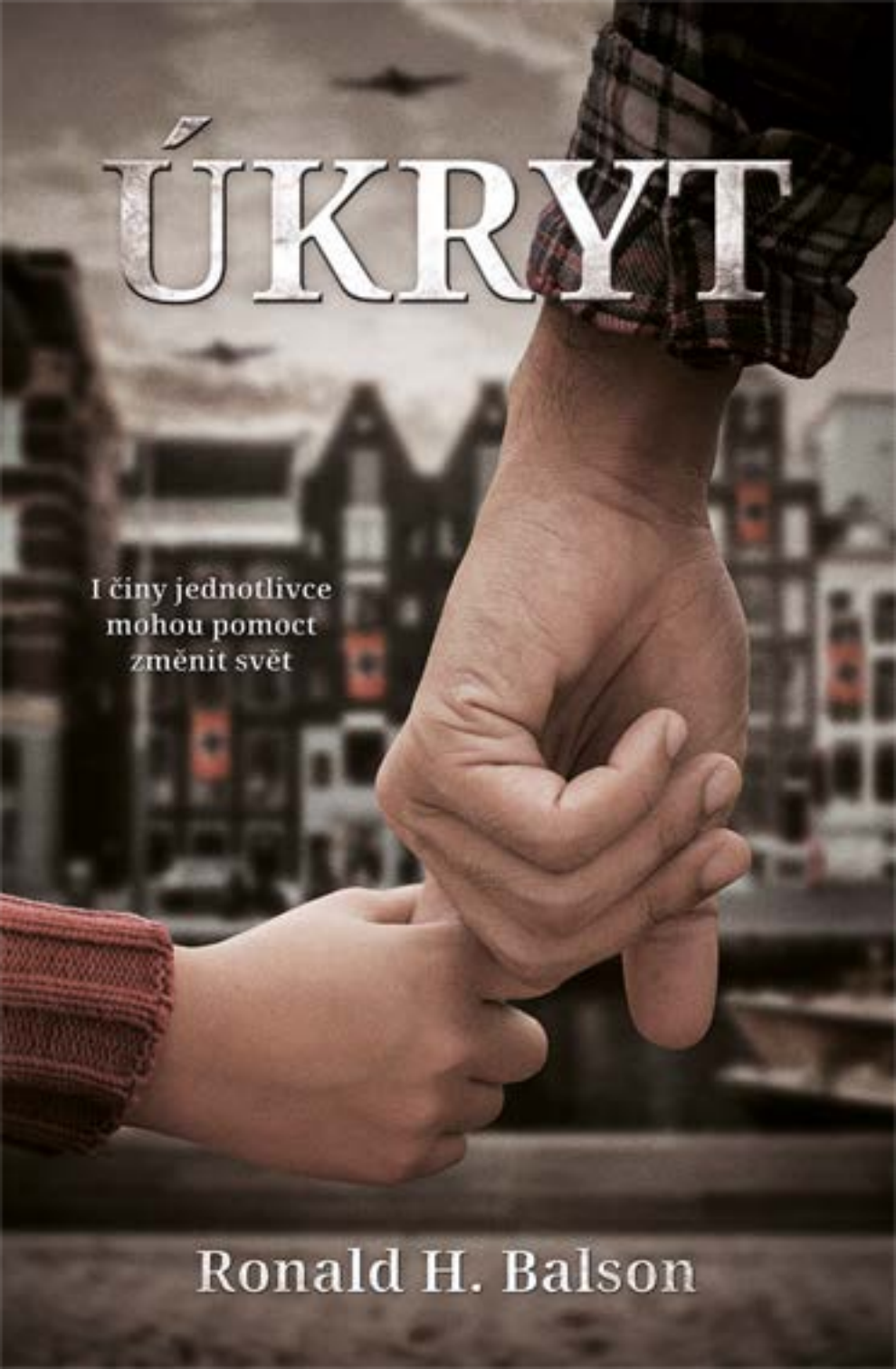

ÚKRYT

I činy jednotlivce
mohou pomoci
změnit svět

Ronald H. Balson

Úkryt

A Place to Hide

Text Copyright © 2024 by Ronald H. Balson

Published by arrangement with St. Martin's Publishing Group.

All rights reserved.

Všechna práva vyhrazena.

*Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Translation © Jan J. Škrob, 2025

Cover © Martin Kopecký, 2025

© DOBROVSKÝ s.r.o., 2025

ISBN 978-80-277-6878-3 (pdf)

Úkryt

RONALD H. BALSON

přeložil Jan J. Škrob

Monice
Ik heb je lief

První kapitola

Tel Aviv, Izrael

2002

Muž u malého stolu v rohu jedné telavivské pekárny zkoumal finanční dokumenty a vychutnával si svou ranní kávu. Náhle jeho pozornost upoutaly dvě chichotající se dívky. Jakmile vešly, nadšeně se rozběhly k vystavenému pečivu a ukazovaly na všechno, co by si daly. Muž je pozoroval s úsměvem. Připomínaly mu jeho vlastní vnoučata. Žena, která přišla s dívkami, se je snažila uklidnit, ale dařilo se jí to jen s omezeným úspěchem. Naklonila se, krátce si pohovořila s prodávčem a pak si vzala dívky stranou, aby si s nimi promluvila o jejich chování. Za okamžik dívky dostaly svoje sladkosti v papírových sáčkích. Starší z nich přišla k mužovu stolu, ukázala mu svoji koblihu a řekla: „Mám čokoládovou!“ Mladší se nechtěla nechat zahanbit a pospíchala, aby se mu předvedla se svým výběrem, ale ztratila rovnováhu, klopýtla, koblížek jí vyletěl z rukou a dopadl přímo na jeho štos papírů. Holčička ztuhla, otočila se a dala se do pláče.

Žena honem došla ke stolu, sklonila se k plačícímu dítěti a omluvně se na muže usmála. „Promiňte, pane,“ oslovila ho hebrejsky. „Becky občas nadšením neví, co dělá. Uklidím to.“

„Ne, ne, to není třeba,“ oplatil jí úsměv. „Nic se nestalo.“ Gestem naznačil prodávči, aby dívka nachystal novou koblihu.

„Jste moc hodný,“ řekla žena. „Jsou pěkně rozjeté. Koblížky milujou.“

„To já taky,“ odpověděl a poplácal se po břiše. „Možná až moc. A máte rozkošné děti.“

„To je od vás milé,“ řekla. „Ale ony to jsou moje *vnučky*.“

Rozzářil se ještě víc. „Pane jo, to by mě ani nenapadlo. Mimochodem jsem si všiml, že máte holandský přízvuk.“

Přikývla. „Je to tak. Vy jste Holanďan?“

„Ne, ale docela často tam pobývám pracovně. V Utrechtu. Znáte Utrecht?“

„To bych řekla! Vyrůstala jsem tam.“

„No vida,“ nadzvedl obočí. „Svět je malý. Možná jsem se s vaší rodinou potkal v rámci práce. Jak se jmenuje váš otec?“

„Můj otec?“ zopakovala, odmlčela se a viditelně posmutněla. „To je na dlouhé povídání. Svého *skutečného* otce neznám. A na svoji matku, otce a sestru mám jenom nejasné vzpomínky. Prý jsem se narodila v Amsterdamu, ale ani o tom si toho moc nepamatuju. V Utrechtu mě vychovala moje druhá rodina, ale těm jsem neříkala *va-der a moeder*. Říkala jsem jim *tante a oom*.“

„Teta a strýček,“ přikývl.

„Ano, tak to chtěli. To pro případ, že by se pro mě skuteční rodiče někdy vrátili. Ale když si mě k sobě vzali, nechali mi změnit příjmení na svoje. Nejsem si jistá proč. Jmenovali se Leisnerovi. Nevím, jak jsem se jmenovala předtím.“ Pokrčila rameny.

„Každopádně vás moc rád poznávám, paní Leisnerová. Bohužel jsem ale žádné Leisnerovy v Utrechtu nepotkal.“

„Taky vás moc ráda poznávám. Vlastně se teď jmenuju Karyn Sachnoffová, ne Leisnerová. Po manželovi Sachnoffová.“

„A já jsem Burt Franklin,“ podal jí ruku. „Taky vás moc rád poznávám, Karyn. A promiňte, že se tak vyptávám.“

Karyn se usmála. „To je úplně v pořádku. Je příjemné si s někým o těch časech popovídat. Občas se na ně snažím vzpomínat, ale byla jsem hodně malá. Teta a strýček

se mnou o době, kdy si mě k sobě vzali, odmítali mluvit. Kdykoli jsem s tím přišla, jenom vrtěli hlavami. Dokonce ani když jsem už byla starší, nechtěli o tom, jak to v Holandsku ve 40. letech vypadalo, vůbec mluvit. Jenom říkali, že to bylo těžké. Víím, že jsem měla sestru, ale ta se k nim se mnou nepřistěhovala. I když jsem toužila zjistit, co se s ní stalo, prostě se o tom nemluvílo. Požívali, že to byla moc depresivní doba a že moji sestru neznali, nebyly jsme adoptované společně. Takže dodnes netuším, jaký měla osud.“

Karyn se zamyslela a pak se s úsměvem obrátila na Burta. „Moje sestra se jmenovala Annie a měla jsem ji moc ráda. Jména svých rodičů vám říct nedokážu, ale Annie si rozhodně pamatuju.“

„Bydlela někde poblíž vás?“

„To bohužel vůbec nevím. Rozdělili nás. Netuším, kam se Annie poděla. Teď může být kdekoli a já nevím kde ani jak by se jmenovala. Ale jsem si jistá, že je naživu.“

Burt se zatvářil trochu překvapeně. „Vážně?“

Karyn přikývla. „Ano, je to tak. Byly jsme spolu, když si mě odvedli, a pro Annie taky někdo přišel. Nevím ale, kam ji vzali, nicméně víím, že je naživu. Cítím to. Sestry jsou spojeny tajemným poutem. Někdy v noci slyším, jak na mě mluví.“ Karyn se usmála. „Vím, že je naživu.“

Burt zdvihl obočí. „No rozhodně může být. Hodně dětí bylo za války adoptovaných.“

Karyn se na okamžik odmlčela a rozechvěl se jí dolní ret. „Dala bych cokoli, abych ji našla. Zkoušela jsem všechno a skoro už jsem to vzdala. Zdá se to nemožné.“

„Možná není,“ řekl Burt. „Existují záznamy...“

„Ne, ne, ne, prohledala jsem všechny oficiální záznamy,“ mávla Karyn nesouhlasně rukou. „Je to všechno ztráta času.“

„No, já ale nemluvíím o *oficiálních* dokumentech,“ vysvětloval Burt. „Jsou lidé, kteří si vedli záznamy tajně

nebo kteří mají pozoruhodnou paměť. Dokonce jednoho takového člověka znám. Je to Američan. Pracoval před válkou v Amsterdamu pro americké ministerstvo zahraničí a během války tam zůstal. O jeho životě se toho moc neví.“

Karyn si otřela slzu. „Mluvil by se mnou, kdybych mu zavolala?“

Burt přimhouřil oči. „S vámi? O tom dost pochybuju. Je to starý pán a trochu bručoun. Nerad mluví s lidmi. Dokonce nemá číslo v telefonním seznamu a zná ho jen pár lidí.“

„Ale vy byste s ním promluvit mohl?“

„Já s ním mluvím, je to můj bratranec a v něčem je podobný vaší tetě a strýčkovi. O válečných letech mluvím nerad, i se mnou. Říká se, že byl hrdina, ale ani nevím, co dělal. Válka ho hodně bolestně zasáhla. Ovšem když už se občas o válce rozpovídá, vybaví si všechno. Má fotografickou paměť a ty informace má všechny uložené v mozku. Je pozoruhodné, na co všechno si dokáže vzpomínout. To, o čem mluví, má přímo před očima.“

„Chápu. Jako moje *tante* a *oom*. Dobrá paměť, ale nepřístupná. No, děkuju, že jste si se mnou popovídal a –“

„Počkejte,“ zvedl Burt ruku. „Uděláme to takhle: já se zkusím spojit s bratrancem a zjistit, jestli by byl ochotný s vámi mluvit. Pokud bude souhlasit, zavolám vám. Má to ale jeden háček: už nechce mluvit holandsky. Je to pro něj moc bolestné.“

„To je v pořádku,“ řekla Karyn. „Mluvím anglicky. A francouzsky a hebrejsky a, samozřejmě, holandsky. Byla jsem novinářkou v *Jerusalem Times*.“

Burt vstal. „Tak já se mu ozvu, Karyn. Nemůžu nic slíbit, ale člověk nikdy neví. Dejte mi telefonní číslo a já vám pak zavolám.“

Sklonila se a napsala mu svoje číslo do zápisníku. „Moc si toho cením, Burte, ale musím vám říct, že od

toho moc nečekám. Pátrala jsem, kde se dalo,“ zavrtěla hlavou, „Annie není k nalezení.“

„Nevzdávejte to. Teddy je machr. Promluvím s ním.“

Karyn se usmála. „Dobře. Pokud se vám to podaří, slibuju, že ho nepřipravím o moc času, jenom chvíličku, abych zjistila, jestli neví něco, co by mě mohlo dovést k mojí sestře.“

Druhá kapitola

Uplynulo několik týdnů a Burt Franklin se neozýval. Karyn už přestala čekat, že zavolá, i když bylo hezké nechat se unést myšlenkou, že se s Annie zase uvidí. Vracelo se jí to ve dne v noci. Vybavovala si těch několik málo společných vzpomínek, které jí ještě zůstaly. Vlastně jen útržky vzpomínek: oslava narozenin, plavba lodí po amsterdamském kanálu, jak si spolu doma na zemi zpívaly, jak je odvezli velkým autem do nějaké velké, smrduté místnosti a ty dny, které Karyn proseděla mlčky v nějakých jeslích a Annie ji objímala. Měla Annie a svoji rodinu moc ráda. To, že o ni byla připravena, ji bolelo. Dones. Ale uchovávala si vzpomínky; aspoň ty jí zůstaly. Docela ji šokovalo, když se ozval telefon.

„Karyn, tady Burt. Burt Franklin. Pamatujete si na mě?“

„Samozřejmě že si na vás pamatuju. Z pekárny.“

„Přesně tak. Mám pro vás dobré zprávy, Karyn.“

Poslouchala a poskočilo jí srdce radostí. „No tedy! Nevím, co mám říct, pane Frankline. Jaké zprávy? Je ten pán ochotný si se mnou promluvit? Aspoň na pár minut?“

„Jo, rád si s vámi promluví, ale ne po telefonu. Telefony nemá rád, to si vzpomínáte, vidíte? A říkejte mi Burte, prosím.“

„Dobře, Burte. Ale jestli nechce telefonovat, jak s ním mám mluvit? Mám vám pro něj předat zprávu?“

Burt se nahlas uchechl. „Poštovní holub Burt? Ne, to ne. Jestli s ním chcete mluvit, budete muset do Washingtonu. Bude s vámi mluvit jediné osobně. Ale povídal, že vám věnuje tolik času, kolik budete potřebovat.“

Karyn byla ohromená. „To je neskutečné! Nedokážu tomu uvěřit. Doopravdy jsem to nečekala.“

„Já taky ne,“ řekl Burt. „Když jsem se vracel do Washingtonu, myslel jsem na vás a na náš rozhovor a bylo mi jasné, že jestli vám někdo může pomoci, je to Teddy. Jmenuje se Teddy Hartigan. Už jsme se nějakou dobu neviděli a tak jako tak jsem mu dlužil návštěvu. Takže jsem za ním zajel. Bydlí teď v domě s pečovatelskou službou v Silver Spring kousek od Washingtonu. A byl stejně nevrlý jako obvykle, ale musím vám říct, že pořád vypadá výborně. Mám toho dědouše rád. Vyprávěl jsem mu o vás a vašich roztomilých vnučkách i o neúspěšném hledání sestry. Nezdálo se, že by ho to nějak zvlášť zajímalo. Pověděl jsem mu, že jsem zachytil váš holandský přízvuk, a ani to v něm neprobudilo zájem. Říkal jsem mu, že píšete pro *Times*, že jste moc sympatická a hezky se s vámi povídá, a on jenom zíral do prázdna. Pak jsem se ho zeptal, jestli by byl ochotný si s vámi promluvit, a, světe, div se, on souhlasil. Ale... má to háček: setká se s vámi jenom za dvou podmínek. Za prvé, setkání proběhne v Silver Spring –“

„Ano, samozřejmě,“ vyhrkla Karyn. „A ta druhá podmínka?“

„No, víte, povídal jsem mu, že píšete pro *Jerusalem Times*, a –“

„Psávala jsem, Burte, ale už pro ně nepracuju. Jsem teď na volné noze.“

„To je jedno, Karyn, to je dokonce možná ještě lepší. Chce totiž, abyste sepsala jeho životní příběh. Říká, že stárne a chce po sobě svým vnoučatům něco nechat. Víte, nedokáže jim svůj příběh vyprávět osobně, stejně jako spousta dalších lidí, kteří přežili druhou světovou válku. Celý jejich život jim nedokázal povědět, co se mu stalo. Takže teď by chtěl, aby věděli, co dělal děda Teddy za války. A výměnou za to udělá, co bude moci, aby toho zjistil co nejvíce o vaší sestře.“

„Páni, to je úžasné!“ zvolala Karyn radostně. „Ale jak to udělá? Nemůžu mu říct jména nikoho z mých pravních příbuzných. Kromě Annie. Ani nevím, jaké jsem měla příjmení.“

„To jsem mu říkal, ale prý má ještě v Holandsku kontakty. A taky páky, které může využít. V tom, co dělá, je fakt dobrý, Karyn, a věřím, že dokáže ledacos, i když uznal, že tohle nebude jen tak.“

„Takže chce, abych sepsala jeho životopis, a výměnou za to se spojí se svými kontakty? To vypadá až bláznivě, Burte.“

„To rozhodně vypadá. Ale jak znám Teddyho, udělá víc, než že se jenom s někým spojí. Heleďte se, Karyn, kdyby šlo o mě, tedy kdybych byl na vašem místě, šel bych do toho. Kdyby byla naděje, že svoji sestru najdu, třeba sebemenší, svěřil bych ji Teddymu. Copak máte co ztratit? Strávíte s ním nějakých pár dní. Zapišete si pár poznámek, dozvíte se něco o jeho životě a dáte dohromady příběh, který si budou moct přečíst jeho vnoučata. A výměnou za to... no, on je prostě vaše největší naděje, možná dokonce poslední. Moc pamětníků už naživu nezůstalo. Vážně, Teddy je geniální, upřímný a strašně protivný, ale vsadím se, že si ho zamilujete tak jako já.“

„Dobře, domluveno. Kdy začneme?“

„No, budu ve Washingtonu ještě dva týdny. Bylo by nejlepší, kdybych vás za ním vzal sám a osobně vás představil.“

„Nevím, jak vám mám poděkovat, Burte. Zařídím si pár věcí a dám vám vědět, kdy přiletím. Mohla bych to stihnout už příští týden.“

„Výborně. Tak se mějte.“

Třetí kapitola

Silver Spring, Maryland

Odpoledne Burt zavezl Karyn do domova pro seniory Greenview. Ještě předtím ji vyzvedl na washingtonském letišti a vzal ji do hotelu v Silver Spring, kde jí zamluvil ubytování. Po cestě ji znovu upozornil na to, že Teddy bude mrzoutský a nedůtklivý a že si to nemá brát osobně. „Je prostě takový. Není nijak nebezpečný, jenom občas jízlivý a někdy to zabolí. Když s tím začne, řekněte mu a přestane.“

„Nebojte, novinářinu dělám už dvacet pět let,“ odpověděla Karyn, „zvládnou se o sebe postarat.“ Zaparkovali před Greenview, vstoupili do majestátní budovy a prošli chodbou až k Teddyho bytu. Po zaklepání se zevnitř ozvalo ostré: „Kdo je tam?“

Burt a Karyn vešli do Teddyho malého pokoje a Burt je představil. „Karyn, tohle je Teddy Hartigan, Teddy, tohle je Karyn Sachnoffová, o které jsem ti povídal.“

Teddy přikývl na znamení, že rozumí, ale nepromluvil.

„To je její příjmení po manželovi, Teddy. Původně, respektive po adopci, se jmenovala Leisnerová. Její rodné příjmení neznáme.“

Teddy netrpělivě zamával rukou a chraplavě pronesl: „Svoje jméno, respektive sbírku jmen, mi snad zvládně povědět sama. Není důvod marnit čas, tolik mi ho zas nezbývá.“

Nato se posadil do modrého čalouněného kancelářského křesla, evidentně svého oblíbeného, které stálo naproti žluté čalouněné židli, a pokynul Karyn, aby se

posadila na ni. Děly je od sebe asi dva metry. Pak se otočil k Burtovi: „Díky, že jsi ji přivezl. Tak ahoj.“

Burt se na Karyn nejistě usmál, jako by se chtěl se-
ptat: *Jste si jistá, že tu chcete zůstat?*, a ona přikývla.
„Zatím se mějte,“ řekla s úsměvem. „Není tak hrozný.
Zvládnou to.“ Už předtím mluvili o tom, že by později
mohli zajít na večeři.

Když Burt odešel, Karyn se posadila a podívala na
Teddyho. Byl hubený, viditelně vyzáblý a na sobě měl
kostkovanou vlněnou košili a tmavé džíny. Jak už Karyn
věděla, bylo mu přinejmenším devadesát let a byl to ten
typ člověka, který jako by ostatní pobízeli: *Tak pojďme na*
to. Nemám na vás věčnost.

Teddy ukázal na Karynin zápisník a řekl: „Zapište
úplně všechno, co si pamatujete o svém dětství v Ho-
landsku. A především cokoli do doby, než jste začala
bydlet u Leisnerových v Utrechtu.“

Karyn přikývla. „Moc toho není.“

„To je mi jasné,“ odtušil. „A napište, jak jste se dostala
k Leisnerovým, jestli si to pamatujete. Napište cokoli,
co vám Leisnerovi pověděli o vaší adopci.“

„Mám to udělat hned?“

Teddy sraštil čelo. „To určitě ne. Udělejte to ve *svém*
volném čase. Třeba místo večeře s Burtem.“

Karyn se usmála. „Nebojte, do osobního života mi to
nezasáhne; moc toho k sepisování stejně není. Takže teď
začneme s vaším životním příběhem. Pro příští generace.“

„Hm. Pěkné příští generace. Vnoučata mě navštěvují
málokdy a tu zpropadenou knihu si asi stejně nepřečtou.“

Karyn zamyšleně přikývla, pak vzala do ruky pero
a zápisník si položila na stůl napravo od ní. „Tak nebu-
deme marnit čas, co říkáte? Kde jste se narodil, jak se
jmenovali vaši rodiče a kde jste bydleli?“

Teddy rozmrzele zavrtěl hlavou. „Koho to zajímá?
Proč by tohle měl někdo číst? Proč životopisci vždycky

začínají u výjevů z dětství? Co je na dětech tak strašně zajímavého? Mým vnoučatům, kterým už je po třicítce, je moje dětství rozhodně ukradené. To, co bylo pak, by je přece jenom mohlo zajímat spíš.“

„Tak jo,“ řekla Karyn. „Kam jste chodil na vysokou? Je něco zajímavého, co byste mi o tom chtěl povědět? Začněte prostě, kde se vám chce.“

Přikývl. „Vyrůstal jsem ve Washingtonu, takže dávalo smysl, abych celou vysokou absolvoval v Georgetownu. Na tom trval můj otec, který taky o všem rozhodoval. To on byl šéf. Byl absolventem Georgetownu a dotlačil mě, abych tam nastoupil do ‚Hoya batalionu‘ v rámci programu aktivních záloh, stejně jako on. Chtěl, abych šel v jeho stopách, a já jsem s ním souhlasil.“

„Co dělal váš otec ve Washingtonu? Jaká byla jeho profese, čím se živil?“

„Dělal politiku, tím se živil. Byl pobočník generálmajora Leonarda Wooda. Říká vám to jméno něco?“

„Myslím, že je po něm pojmenovaná nějaká vojenská posádka. Mám pravdu?“

Teddy sevřel rty, aby naznačil, že nemá trpělivosti na rozdávání.

„Generál Wood se klidně mohl stát prezidentem Spojených států a víte co? Můj otec by pak byl viceprezident.“ Odmlčel se a zamračil. „Generál Wood měl být v roce 1920 republikánským kandidátem na prezidenta. A vyhrál by; republikáni byli favoriti. Ale v primárkách porazil generála Wooda Warren Harding. Trvalo to deset kol, ale porazil ho. Takoví jsou republikáni; vždycky vyberou toho nesprávného. Každopádně můj otec nikdy nezastával žádný úřad na celostátní úrovni, ale v Republikánské straně byl i tak pořád vlivný.“

„A vy jste tedy šel v jeho stopách?“

„Částečně, ale neshodovali jsme se ve všech politických teoriích.“

„Tak mi povězte, co jste dělal, když jste dodělal Georgetown.“

„Šel jsem samozřejmě do armády. Nezapomeňte, že jsem byl v Hoya batalionu.“ Teddy se na Karyn frustrovaně zaškaredil, jako že by si měla pamatovat všechny podrobnosti, aby on nemusel nic říkat dvakrát. „Když doděláte program aktivních záloh, dlužíte státu dva roky. Když jsem byl povýšen na podporučíka, armáda mě poslala do Haagu jako pobočníka plukovníka Williamse, který se tam zabýval nějakou rozsáhlou právní záležitostí. Určitě víte, že v Haagu sídlí Mezinárodní soudní dvůr. Strávil jsem tam osmnáct měsíců, a když jsem se vrátil domů, byl jsem nasazený na šest měsíců jako vojenská stráž u Nejvyššího soudu.“

Karyn si chvíli prohlížela Teddyho ošlehanou tvář, pak se na židli napřímila a řekla: „Přijde mi to fascinující, pane Hartigane. Kdybych byla vaše příbuzná, moc by pro mě znamenalo tohle všechno vědět. A byla bych vážně pyšná.“ Teddy se poprvé od chvíle, kdy ho potkala, usmál. Nebyl to velký úsměv, ale jeden z těch méně nápadných, vděčných úsměvů. Naklonil hlavu na stranu a vyzval ji: „Klidně mi můžete říkat Teddy, těch několik známých, co mám, mi tak říká.“

„A já jsem Karyn. Nikoho z těch známých jste zatím nezminil. Chtěl byste mi o nich něco povědět?“

Teddy chvíli váhal a nakonec řekl: „Bude to bolet, ale jestli mám vyprávět svůj životní příběh, asi bych měl.“ Karyn přikývla a on pokračoval: „Takže, jeden byl Billy Foster, můj přítel a nadhazovač v našem baseballovém týmu. Potom George Armstead a taky Mitchell Willkie, syn Wendella Willkieho.“

„Toho Wendella Willkieho, co kandidoval na prezidenta?“

„Jo, prohrál s Rooseveltem padesát pět procent ku čtyřiceti pěti. Seznámil mě s ním samozřejmě otec.“

A potom Betsy McCutcheonová.“ Oči mu sklouzly ke stropu a zamrkal. „Pane jo, to je tak dávno! Jako nějaký jiný život. McCutcheonovi a Hartiganovi byli blízcí přátelé. Pan McCutcheon s mým otcem byli členy stejného klubu a kromě toho se hlásili ke stejné politické ideologii. Velmi konzervativní, jestli mi rozumíte. Když se obě rodiny sešly na večeři, na oslavě nějakého svátku nebo na společenské akci a vzaly s sebou i děti, hrál jsem si s Betsy a stali se z nás nejlepší kamarádi. Když nám bylo čtrnáct nebo patnáct, vyvinul se tenhle vztah ještě dál, jestli chápete.“ Karyn se usmála a přikývla. „Vždycky to byla taková ta jasně daná věc, že se s Betsy jednou vezmeme. Chodil jsem s ní celou vysokou, i když odešla do Virginie. Rozhodli jsme se, že ji požádám o ruku, až dočká magistra a splním si závazky v armádě.“

Karyn zájmal romantický rozměr příběhu. „A kdy jste ji požádal? A jak? Klečel jste u toho?“

Teddy její otázku odbyl. „To úplně ne. Na to všechno dojde až později. Čekalo se, že až se z Haagu vrátím do Washingtonu a splním si službu u Nejvyššího soudu, začne moje kariéra ve vládě. Tak to Hartiganové dělali.“

„Jak to myslíte, *čekalo se*?“

„Můj otec a jeho kumpáni, jako pan McCutcheon, zařídili všechno potřebné, aby mi politickou kariéru zajistili. Jako první krok mi otec sjednal pohovor u Cordella Hulla, ministra zahraničí Spojených států, protože společně naplánovali, že začnu pracovat pro jeho úřad. Konec konců jsem měl magistra z politologie. A protože jsem strávil osmnáct měsíců v Holandsku, napadlo ministrova náměstka Sumnera Wellese, že mě přidělí do sekce pro podporu západoevropských delegací. A tak jsem skončil v suterénu ministerstva zahraničí, kde jsem dělal rešerše, sbíral data a připravoval memoranda pro naše konzuláty v Belgii, Dánsku a Holandsku.“

„To muselo být vzrušující.“

„Povím vám, že to byla ta nejotravnější a nejnudnější práce na světě; tedy dokud mě nepřeložili.“ Postavil se. „Dala byste si šálek čaje?“

Karyn si vzala svůj čaj v porcelánovém šálku, nasála jeho vůni a usmála se. „Mmm. Nádherně voní.“

„Nechávám si ho posílat z Anglie. Je to moje jediná neřest.“

„Zajímá vás, jak jsem se stala novinářkou?“ nadhodila Karyn.

Teddy usrkl čaje, podíval se na ni a odpověděl: „Vlastně ani ne.“

Čtvrtá kapitola

„Byl konec léta 1938 a já už jsem v západoevropské sekci ministerstva zahraničí pracoval přes dva roky. Každý den jsem tam vysedával v suterénu, zkoumal hlášení z ambasad, zprávy o postojích zahraničních vlád a články ze zahraničních novin, jestli v nich nejsou zajímavé informace. Kategorizoval jsem je a řadil do složek k interním zprávám ministerstva zahraničí o záležitostech týkajících se Belgie, Dánska a Holandska.

Během těch dvou let se postupně čím dál víc hlášení, zpráv a článků týkalo Adolfa Hitlera a sílící militarizace Německa. Versailleská smlouva, která ukončila první světovou válku, zakazovala Německu zbrojení, ale Hitlerovi to bylo jedno. Dělal si, co chtěl, a ostatní evropské státy mu to umožňovaly.

Hitlerovo předvádění síly a zbrojení nemířily na Belgii, Dánsko nebo Holandsko. Jim nevyhrožoval. V té době měl spadeno na Rakousko a na slovanské země: Československo a Polsko. A to byly shodou okolností i země s největším podílem židovského obyvatelstva. Zdálo se, že se Hitler o Holandsko nebo skandinávské země nezajímá, protože byly tradičně neutrální. Kromě toho dodávaly Německu ropu, minerály a další suroviny. Kdyby v Evropě vypukla válka, tyhle země by nepochybně vyhlásily neutralitu a dál by obchodovaly, s kým by chtěly, stejně jako za první světové války. Takže se zaměřil na slovanské země a lidi židovského vyznání. Židy byl až zvrhle posedlý. Psal o tom. Tak to každopádně vidělo ministerstvo zahraničí.

Přiznávám, měl jsem nudnou práci a vysedával v suterénu, ale vzhledem ke zpomalené ekonomice jsem byl rád, že vůbec nějakou stabilní práci, na kterou dokonce můžu být i hrdý, mám. Navíc na mě byl hrdý i otec a jeho přívrženci, stejně jako Betsy, i když ona to brala tak, že ministerstvo zahraničí je jenom vstupní branou k honosnější a lepší práci, jak říkala. Betsy snila o vlastní vile ve fajnových washingtonských čtvrtích, kde žili všichni její přátelé.“

Karyn se zadívala do svých poznámek a pak zase na Teddyho. „Říkal jste ‚dokud mě nepřeložili‘, Teddy. O co šlo?“

„Jo, jasně. Na konci léta 1938, myslím, že to bylo na konci srpna, jsem dostal zprávu od náměstka Sumnera Wellese, že za ním mám přijít do kanceláře. Okamžitě. *Sakra*, pomyslel jsem si, *co jsem zase zvorál?* Netušil jsem, proč si mě k sobě zavolal, a byl jsem z toho nervózní. Pospíchal jsem tam co nejrychleji a ohlásil se jeho sekretářce Ruth Henningové.

Ruth jsem znal velmi dobře. Čas od času mi předávala diplomatické balíčky pro ostatní členy kabinetu. To jsem vždycky mohl vypadnout ze svého suterénu a připadal jsem si díky tomu důležitě. A čas od času jsem jí nosil kafe a koláče. Někam jsme si sedli a povídali si. Byla hezká, i když starší než já. Vždycky měla v jedné ruce stenografický blok, z naondulovaných vlasů jí vykukovala tužka a pořád žvýkala žvýkačku.

Když jsem přišel to odpoledne v reakci na náměstkovu zprávu, nesměle se usmívala a kousala si dolní ret. Vyzvala mě, abych si sedl, a šla mě ohlásit do kanceláře. Za pár minut se vrátila a pokrčila rameny. ‚Chvilku to potrvá,‘ vysvětlovala. ‚S někým zrovna mluvím.‘

‚Vůbec nevím, proč tu jsem,‘ řekl jsem roztřeseným hlasem. ‚Proč se mnou chce mluvit?‘ Nadzvedla obočí, opatrně se rozhlédla po místnosti a spiklenecky se na

mě podívala. Sáhla do šuplíku a vytáhla hromádku papírů. Pokynula mi, abych se posadil k ní. „Tohle jsou moje poznámky z ranní schůzky náměstka Wellese a ministra Hulla.“

Naklonila se ke mně a ztišila hlas. „Povím ti, proč pro tebe poslali.“ Vzala do ruky poznámky. „Nejdřív mi Sumner nařídil zavolat ministrovi a požádat ho, aby co nejdříve přišel. On se za chvíličku objevil, pozdravil mě, vešel do Sumnerovy kanceláře a mně jako obvykle řekl, ať se k nim připojím, vezmu si blok a zapisuju.“

Sumner se hned začal vztekat: „Ten hajzl dal okamžitou výpověď a odletěl zpátky do New Yorku, Cordelle.“

„Kdo?“ zeptal se ho ministr.

„Jméno si nepamatuju,“ odpověděl Sumner. „Jeden úředník na našem konzulátě v Amsterdamu. Byl důležitý, protože byl jedním ze dvou nebo tří lidí zodpovědných za zpracovávání a schvalování žádostí o víza.“ Cordell se zeptal: „A víme proč?“ a Sumner odpověděl: „Ne, konkrétně ne, ale myslím, že nezvládal ten tlak. Samozřejmě, vždyť víte, že situace je na všech západoevropských konzulátech čím dál drsnější. Výrazně přibývá žádostí o víza, pasy, návštěvy příbuzných, nouzová zdravotní víza, bla, bla, bla. A všechny už překračují kvóty.“

Cordell pokrčil rameny a řekl: „S tím toho moc nena-děláme. Imigrační kvóty určuje Kongres.“ A na to Sumner: „Jenže to úředníkům na našich konzulátech práci nijak neusnadní. Přebírají si informace, a pokud žádost schválí, jméno se připíše na dlouhatánskou čekací listinu. A oni moc dobře vědí, že šance, že danému člověku seženou vízum, je pěkně mizerná. Jenom na německé čekačce teď máme sto třicet tisíc jmen. A každým dnem se to zhoršuje. Většina žadatelů, hlavně z Německa, Rakouska a Československa, jsou uprchlíci a jako důvod uvádějí perzekuci.“ Cordell se zeptal, jestli to jsou Židé, a Sumner pokrčil rameny a opáčil: „Co myslíš? Hitler

proti nim zavádí nové restriktce každý den. Ale nejsou to jenom Židi.“

„S tím toho ale moc nenaděláme,“ řekl mu na to Cordell. „Je to vina Kongresu, to ten nastavuje kvóty.“ A ptal se, proč měl teda přijít.

„Protože okamžitě potřebujeme obsadit tu pozici na amsterdamském konzulátu,“ řekl mu na to Sumner. „Nikdo se na ni nehlásí a jenom se to zhoršuje. Doufám, že mi pomůžeš. Celý kontinent je kvůli Hitlerovi jako na trní. Vykládá, že chce jenom mír, a pak zabere Rakousko. Naše konzuláty zaplavují desítky tisíc Rakušanů a žadonů o víza. Pak Hitler povolá milion rezervistů. Uvědom si, že Hitler nestojí proti žádné nepřátelské armádě na svých hranicích, žádná země Německu nevyhrožuje. Nemá důvod povolávat milion vojáků. Člověka pak napadne, kam je asi chce poslat? A tak jsou všichni k smrti vyděšení a dovedeš si představit, jak to dopadá na naše konzuláty.“

„Jo, jasně, co tam máš dál?“ odsekl mu Cordell. „Hitler plní titulní stránky každý den a já pořád nechápu, proč jsi mě sem dal zavolat.“ A na to mu Sumner odpověděl: „Protože jsem doufal, že znáš někoho, komu bychom to místo mohli svěřit.“ Načež Cordell zkřivil rty a zavrtěl hlavou. „Nerozumím tomu. Diplomatická služba je důležitá práce, kterou nejde brát na lehkou váhu. Pozice na konzulátě je velká čest. Holandsko v tuto chvíli nečelí žádným hrozbám. Nemáme na ministerstvu nikoho, koho bychom tam mohli poslat?“ Sumner zavrtěl hlavou a Cordell řekl: „Náš velvyslanec v Holandsku je George Gordon. Co doporučuje on? Proč vlastně nenecháme George, aby to místo obsadil? Někoho přece znát musí.“

Jenže Sumner dál kroutil hlavou. „Poslal jsem mu telegram, Cordelle, ale zatím neodpověděl. Možná je na cestách. Tak jsem telegrafoval Franku Leeovi. To je generální konzul v Amsterdamu. Potkal jsem se s ním, když

jsem tam byl loni na jaře. Prý si často koresponduje s nějakým mladíkem ve Washingtonu tady na ministerstvu, nějakým řešeršérem a analytikem, který mu posílá informace.“ V tu chvíli Ruth přestala číst ze svých poznámek, podívala se na mě a usmála se. „Hádej s kým?“

Karyn obdivně vydechla. „Takže chtěli, abyste na to místo nastoupil vy...“ Teddy přikývl a rozpřáhl ruce. „Já a právě já. Bylo jasné, že právě proto si mě zavolali. Nahlas jsem se Ruth zeptal: ‚Myslel mě?‘ a ona si rychle přitiskla prst k ústům. ‚Pssst!‘

Ale já jsem se k ní naklonil a zašeptal: ‚Já tu pozici ale nechci, Ruth. Odmítnu ji.‘“

Pátá kapitola

„Ruth šla přede mnou a zaklepala na dveře kanceláře Sumnera Wellese. Nesměle jsem vstoupil a v ústretu mi vyšel sám náměstek, dobře oblečený pán s ustupujícími vlasy, po stranách prošedivělými, stejně jako jeho úzký knírek.

„Tohle je pan Theodore Hartigan, pane,“ ohlásila mě Ruth, „a přišel kvůli dnešnímu zrychlenému jmenování do funkce.“

Welles ke mně přistoupil a podal mi ruku. „Pojďte dál a posadte se, hochu.“ Nervózně jsem udělal krok dopředu a Welles mě nasměroval k židli hned vedle svého stolu. „Díky, že jste sem tak narychlo přišel.“

„Ano, pane, samozřejmě, pane,“ odpověděl jsem. Pořád jsem si nebyl jistý, co tam dělám, nehledě na to, co mi vyprávěla Ruth. Nemuselo jít o pohovor.

„Znáte se s Frankem Leem na našem konzulátě v Amsterdamu?“ chtěl vědět Welles.

„Ach, ano, pane. Jsem s panem generálním konzulem Leem v kontaktu běžně, ale osobně ho neznám,“ vysvětloval jsem. „Čas od času si s ním dopisuju. Dodávám mu data a další informace, které považuje za relevantní. Mám to vlastně v popisu práce a –“

Welles se usmál a přikývl. „V klidu, hochu. Uvolněte se. Působíte nervózně.“

V tom měl pravdu. Byl jsem pěkně nervózní a přiznal jsem to: „Trochu jsem. Nevím, kvůli čemu jsem sem měl tak urgentně přijít, takže –“

„Nuže, Theodore, nebo snad radši Tede?“

„No obyčejně se mi říká Teddy, ne Ted, ale Theodore bude úplně v pořádku, pane.“

„Nuže, Teddy, Tede, to je fuk, jak to jde v diplomatické službě, konkrétně v evropské sekci? A jak dlouho už u nás pracujete? Tři roky?“

„Ne, pane, teprve dva. A přesnější označení je západoevropská sekce, pane. Dánsko, Belgie a Holandsko. Tam sedím každý den, v kanceláři v suterénu, spolu s dalšími čtrnácti kolegy a kolegyněmi.“ Pak jsem rychle dodal, abych nevyvolal nesprávný dojem: „Ale moct tady pracovat je pro mě čest.“

„Jestli to chápu správně, jste analytik, je to tak, Tede?“

„Ano, pane. Sledujeme politické dění v Evropě, analyzujeme data, čteme denní tisk, analyzujeme komentáře, snažíme se předvídat vývoj.“

„A předvídáte politická rozhodnutí?“

„No, je těžké to nedělat, ale většinou zkoumáme a organizujeme data, odhadujeme vývoj, abychom pak tyto informace předávali dál. Například panu generálnímu konzulovi. V tomto ohledu *pomáháme* v předvídání politických rozhodnutí.“

„To je dost odborná práce, vidíte, Tede?“

Zavrtěl jsem hlavou. „To bych se neodvažoval tvrdit, pane. Jenom sbírám data, čtu noviny, poslouchám proslovy, pokouším se mít přehled v tom, co dělají zahraniční vlády, a tak podobně.“

Welles se opřel v křesle a nonšalantně přikývl. Mně ta schůzka připadala bizarní. Připadalo mi, že Wellese moje odpovědi ani kvalifikace moc nezajímají, ať už jsem povídal cokoli. Možná už odpovědi znal. Nebo mu byly lhostejné. Možná Ruth ohledně mého jmenování neměla pravdu. Pokračoval: „A umíte holandsky?“

„Ano, pane. Naučil jsem se to, když jsem před čtyřmi lety sloužil v Haagu, a na mojí pozici je to upřímně řečeno nezbytné. Velká část toho, co čtu, je v holandštině.“

Byl jsem nervózní a třásla se mi kolena. Kdybych vedl takový pohovor pro jmenování do úřadu já, nikdy bych takového nerváka nevzal. Neklidně jsem se rozhlédl po místnosti. Vůbec jsem nechápal, proč mi ty prosté otázky klade. A proč ho nezajímají odpovědi.

Nakonec se ke mně Welles naklonil. ‚Chybí nám lidi na konzulátě v Amsterdamu,‘ oznámil mi. A já si pomyslel: *Propána, tak je to tady!*

Welles zvedl ukazováček, aby podtrhl svoje slova. ‚Zrovna v době, kdy je tam taková spousta práce,‘ pokračoval, ‚že si s tím přetlakem nedokážou poradit. Jediny americký pracovník, který vyřizoval žádosti o víza, odstoupil. Věřil byste tomu? Ostatní pracovníci jsou Holanďané a nemají potřebnou prověrku. Potřebujeme tam nasadit nějakého amerického hochy, aby se žádostí ujal. Rozhodoval. Dodržoval naše kvóty. Věděl jste, že ten člověk odstoupil?‘

Odkašlal jsem si. ‚Ano, pane. Ale opravdu netuším, proč odstoupil nebo –‘

Welles mě umlčel mávnutím ruky. ‚Vy mi asi nerozumíte, Tede. Chci do Amsterdamu poslat vás. Chci, abyste na jeho místo nastoupil vy.‘

‚Já?‘ podivil jsem se. ‚Chcete mě jmenovat na vedoucí pozici v Holandsku? Pane?‘

‚Samozřejmě. Inteligentní mladý muž jako vy, který umí jazyk, muž, který – jak jste to povídal – analyzuje jejich data a předvídá politická rozhodnutí. A vidím, že máte vůdčí potenciál. Máte to v sobě, Tede. Jsem si jistý, že byste byl skvělý. Je to taky pořádné povýšení, Tede. Přeskočil byste spoustu lidí.‘

Takže asi vám, Karyn, nemusím vykládat, že jsem koukal jako z jara. Zamumlal jsem: ‚Já nevím, co mám říct, pane.‘

Welles se usmíval od ucha k uchu. ‚Tak řekněte: Díky, pane, bude mi ctí.‘

Kousl jsem se do rtu. Jak jsem ho měl odmítnout? To bylo to nejtěžší. „Ehm, rozhodně si vážím vaší důvěry, pane, ale teď pro mě zrovna asi není nejvhodnější doba, abych opouštěl Washington. Totiž, kdy byste potřeboval, abych odletěl?“

Welles se na mě díval, jako bych ho předtím vůbec neposlouchal. „Kdy? Jak kdy? Tohle je nouzová situace, hochu, vy jste neslyšel, co jsem povídal? Potřebujeme vás tam hned.“

„No právě, jenže tohle pro mě není vhodná doba, pane.“ Welles nakrčil obočí. „Jste snad nemocný?“

Zavrtěl jsem hlavou. „Ne, ne. Jsem v pořádku. Tedy chci říct, že jsem zdravý, ale teď bych neměl opouštět Washington.“

Welles se ke mně naklonil. „Jste v diplomatické službě, hochu, a po pouhých dvou letech vám náměstek ministra zahraničí nabízí povýšení jako hrom a vy se vykrucujete. Co se děje?“

„Vážím si toho, pane, opravdu, ale je to pro mě docela šok. Nežádal jsem o přeložení. Můj osobní život je v tuhle chvíli takový neusazený a přemýšlím, jak moc náročná změna by to byla. Nejen pro mě, ale i pro moje děvče. Plánuje na začátek podzimu velkou zásnubní oslavu. A oba se aktivně věnujeme místnímu ochotnickému divadlu.“

Welles sraštil obočí. „Ochotnickému divadlu? Zásnubní oslavu? Takže ještě nejste zasnoubený, Teddy?“

„Ještě ne, ale oba víme, že brzy budeme, a svatbu budeme mít asi napřesrok v červnu. Ona je učitelka ve školce a divadlo miluje. Studovala ho jako vedlejší obor na vysoké a –“

Wellesovi došla trpělivost. „Podívejte, mladý muži, taková příležitost se člověku naskytne jednou za život. V žebříčku diplomatické služby poskočíte o pořádný kus. S vysedáváním v suterénu s těmi dalšími čtrnácti lidmi

bude konec. Je to posun v kariéře. Potřebuju vás. Naše vláda vás potřebuje. A nechceme, aby nám to překazila školka nebo ochotnické divadlo. Povězte svému děvčeti, že se může do Amsterdamu přestěhovat s vámi. Spousta chlapů to takhle dělá.' Welles vstal. 'Odletíte za dva týdny. Dořešte si tady svoje záležitosti, bude to pro vás velký krok.'

Welles se natáhl, aby mi potřásl rukou. 'Tohle je přelomová doba pro Evropu a přelomová doba i pro vás. Náš poslední konzulární úředník ten tlak nezvládl. Je nebezpečná doba, Tede, a lidé nás potřebují. Vypravíte se tam a pomůžete jim, rozumíte?'

Přikývl jsem, ale úplně odhodlaný jsem nebyl.

'Dva týdny, hochu,' zdůraznil a poplácal mě po rameni. 'Moje sekretářka Ruth zažádá o vaše pověřovací listiny. A gratuluju.' Usmál se od ucha k uchu. 'Šťastnou cestu, Theodore.'"

Karyn zvedla oči od poznámek. „Šťastnou cestu? To je všechno? Za dva týdny odleťte, nebo můžete na kariéru ve vládě zapomenout?“

Teddy sevřel rty a zlehka přikývl. „Jo.“

„No tak to byl tedy s prominutím pěkný vůl. Jak to bylo s Betsy?“

Šestá kapitola

„Ze schůzky s náměstkem Wellesem jsem odcházel úplně šokovaný. Hodinu jsem obcházel blok a přemýšlel, co dělat. O kariéru na ministerstvu zahraničí jsem stál. Můj otec mě tam spolu se všemi svými důležitými přáteli dosadil a to měla být moje budoucnost. Ale stěhovat se v roce 1938 k německým hranicím? Na to jsem nebyl připravený. Co jsem si měl počít? A rozhodně jsem nemohl z ministerstva zahraničí odejít, můj otec by to nestrpěl. Jenže na Wellese neměl jak přitlačit; nad Wellesem a Hullem už byl jenom prezident. A aby toho nebylo málo, ještě jsem musel Betsy co nejcitlivěji sdělit, že se budeme stěhovat do Amsterdamu. Samozřejmě jsem čekal, že bude protestovat, ale zároveň jsem počítal s tím, že se ke mně připojí, jakmile to půjde.“

„Tak moc jste Betsy McCutcheonové věřil?“

„No, vlastně jsem spíš doufal. Svým způsobem jsme spolu byli ve vztahu už patnáct let. Znali jsme se celý život. Ano, věřil jsem jí, ale byl jsem z toho nervózní. Jak už jsem vám povídal, obcházel jsem hodinu kolem bloku. Možná i déle.“

Karyn odložila pero. „Chci respektovat vaše soukromí, Teddy. Nemusíte mi tuhle část vyprávět, jestli nechcete. Je osobní. Je soukromá. Je to příběh, který budou číst vaše vnoučata a kdo ví, kdo další. Možná nechcete, aby všichni věděli o vašem soukromém životě s Betsy.“

Teddy přikývl. „Děkuju, ale je to součást mého života. Tohle pro mě byl klíčový životní zlom a měli by o něm

vědět. Ztrapní mě to? Je mi devadesát dva let, takže o co jde? Klidně to tam dejte.“

Karyn to překvapilo, ale vzala pero znovu do ruky.

„Musel jsem si s Betsy promluvit, nemohl jsem to odkládat. Můj taxík zastavil u domu McCutcheonových, ale já ne a ne vystoupit. Nakonec řidič řekl: ‚Hele, kámo, tak vylezeš, nebo ne? Nemám na tebe celý den.‘ Rozhovor s Betsy jsem si nacvičoval celou cestu z ministerstva. Věděl jsem, že ať už tu zprávu podám jakkoli, nevyzní dobře. *Betsy, neuvěříš, jakou skvělou schůzku jsem měl dneska odpoledne. Náměstek Sumner Welles si mě zavolal k sobě do kanceláře – mě! – a potom, co ocenil moji práci...*, zastavil jsem se a zavrtěl hlavou. Pěkná blbost. Poznala by, že jsou to kecy. Zнала mě příliš dobře.

Vyhlédl jsem z okýnka na Betsyin dům a byl jsem celý na nervy. Potřeboval jsem ještě pár minut. Betsy totiž uměla být drsná. Potřeboval jsem sebrat odvahu. Prosebně jsem se na řidiče usmál a hodil na přední sedadlo pár babek navíc. Přikývl a pokrčil rameny. Takže jsem dal dohromady jinou strategii. *Náměstek ministra zahraničí Sumner Welles, který si uvědomuje, jak jsem pro západoevropskou sekci důležitý, si mě dnes předvolal k sobě do kanceláře a nařídil mi, abych se příští týden hlásil na konzulátě v Amsterdamu. Zoufale mě tam potřebují. Ví, že za měsíc má mít premiéru Děj se co děj, ale tohle je pro nás skvělá příležitost, Betsy. Jsem si jistý, že divadla mají i v Amsterdamu. Zatal jsem zuby. Říkal jsem si, že by to mohlo fungovat. Bylo to rychlé, věčné, znělo to dobře. A byla to pravda. Jenom jsem se modlil, aby byla v chápavé náladě.*

Řidič se ke mně otočil. „Nakonec budeš muset ven, chlape. Jsme na adrese, cos mi dal – Greenwood 329 –, a já musím makat.“

Povzdechl jsem si, vystoupil z taxíku a došel ke dveřím. Napadlo mě, že by možná bylo lepší k tématu dojít

postupně. Jenom bylo potřeba najít vhodnou chvíli, abych jí to dal vědět. Ale ne, taková blbost! Bylo jasné, že bude zuřit. Ale musel jsem to udělat, jako když strhnete náplast. Za dva týdny jsem měl odletět. A pravděpodobně odletím sám.

Dům McCutcheonových byl modro-bílý, z koloniálního období, a stál ve výstavné části Washingtonu. Keře byly úhledně zastřižené a chodníček lemovaly květináče s pelargoniemi. Všechno bylo dokonale obstarané. Betsyin otec byl důležitý podnikatel, ale nevěděl jsem přesně, co dělá. Ke mně se pan McCutcheon nechoval moc přátelsky, nebyl sice vyloženě nepříjemný, jenom lhostejný. Předpokládal jsem, že jsem coby partner jeho dcery úplně nenaplnil jeho vysoká očekávání, ale bylo to vůbec možné?

Došel jsem ke dveřím, pořád jsem si ještě nacvičoval různé scénáře, a zazvonil. Otevřela mi hospodyně McCutcheonových a zavedla mě do vestibulu, kde jsem měl počkat, zatímco mě šla ohlásit Betsy. Za pár minut Betsy sešla po spirálovém schodišti a vtančila do místnosti. Začervenal jsem se, jako vždycky. Byla nádherná v té své kostkované sukni do zvonu a bílém límečku, možná nejnádhernější holka v celém Washingtonu. Měla nakažlivý úsměv. Byla trochu menší než já, a tak si stoupla na špičky, aby mi dala pusu.“ Když to Teddy vyprávěl, trochu mu zvlhly oči. „Tak mě zdravila vždycky.“

Karyn se usmála – setkání s něžnější stránkou Teddyho Hartigana ji potěšilo.

„Bets,‘ zahlaholil jsem nadšeně, ‚neuvěříš, co se mi dneska stalo. Nemohl jsem se dočkat, až sem zajedu a povím ti to.‘

Než jsem ale stačil říct cokoli dalšího, zvedla dlaň, aby mě zastavila. ‚Počkej,‘ vyzvala mě. ‚Chci ti někoho představit.‘ Vzala mě za zápěstí a rychle mě vedla do pracovny, kde její otec mluvil s nějakým jiným mužem.

Seděli v křeslech, na sobě měli konzervativní tmavošedé obleky, rovné pruhované kravaty a důkladně naleštěné boty. Každý držel panáka brandy. Byl jsem si docela jistý, že jsem toho druhého už někde viděl. Možná v týdeníku. Měl takový zvláštní sestřih, který vypadal jako podle hrnce.

„Theodore,“ pozdravil mě pan McCutcheon, „pojď sem, rád bych ti představil svého drahého přítele.“

Otočil jsem se na Betsy a ta povytáhla obočí, jako by chtěla říct *Tohle by mohla být tvoje velká chvíle.* „Tak jdi,“ vyzvala mě tiše a štouchla do mě.

Nervózně jsem předstoupil. *Co teď?* pomyslel jsem si. *Jaké překvapení mě čeká teď? Dneska je vážně den!* „Dobrý den, pane McCutcheone,“ podal jsem Betsyinu otci ruku.

„Theodore, rád bych ti představil pana senátora Geralda Nyeho.“ Pamatuju si, že Gerald vyslovil s G, a ne s Dž. Pak mi to došlo. Ten senátor Gerald Nye! Mocný konzervativní izolacionista a autor zákonů o neutralitě z let 1935 a 1937, jejichž jasným cílem bylo, aby si Amerika udržela odstup od evropských záležitostí. *Amerika na prvním místě.* Četl jsem přepisy Nyeho projevů v Kongresu, ve kterých vyčítal zbrojařskému průmyslu a mezinárodním bankéřům, že se Amerika zapojila do první světové války. Spolu se senátorem Robertem LaFollettem Nye založil nedlouho předtím skupinu, jež prosazovala teorii, že se Ameriku do další mezinárodní války snaží zavléct židovské spiknutí. A teď si tady popíjí se svým *drahým, předrahoum přítelem*, mým potenciálním tchánem.

Pan McCutcheon mě zostra píchl ukazováčkem do hrudi. „Senátor Nye mi povídal, že bude mít napřesrok možná volné místo ve své kanceláři v Kongresu.“ Naklonil hlavu Nyeho směrem. „Je to tak, Geralde?“

„Je to tak. Dva moji mladí zaměstnanci odcházejí od ledna do soukromého sektoru – díky tobě, Henry. A jestli

to chápu správně, tady Betsyin mládenec studuje politologii. Mám pravdu?’

„No, studium už mám za sebou,“ odpověděl jsem, „ale ano, pane, máte. Mám magistra z politologie a teď pracuji na ministerstvu zahraničí. Západoevropská sekce: Belgie, Dánsko a Holandsko.“

Senátor Nye svěsil koutky. „Hm. Uděláte dobře, když se od téhle oblasti budete držet dál. Z toho koukají jenom potíže. Dejte na mě, mladíku, než se nadějete, bude tam válka. A jestli to bude můj výbor moct nějak ovlivnit, Spojené státy americké se do ní v žádném případě nenechají zatáhnout. Nedáme na ni ani finance, ani zbraně, a rozhodně ani vojáky. Jen ať se ti evropští váleční štváči přetahují o svoje územíčka, jako to dělají už pět století. Než se stačíte rozkoukat, přijde další rok 1914, a jestli Roosevelt prosadí svou, pošle jim plné lodě vojáků. Právě takovým neuváženostem zabrání moje zákony o neutralitě.“

„A-ano, pane,“ zakoktal jsem.

„Mějte na paměti, Theodore, že od února možná budu mít volnou pozici. Budu potřebovat tajemníka. Rád bych, abyste se o to místo ucházel,“ pokračoval.

Podíval jsem se na Betsy, která se tetelila radostí a marně se to pokoušela skrýt.

Nye na ni blahosklonně kývl. Pak směřem ke mně dodal: „Pošlete životopis, mladíku, a v zimě si o tom promluvíme.“

Stál jsem před jedním z nejmnocnějších amerických senátorů a svým budoucím tchánem a ze všeho nejvíc jsem chtěl odtamtud co nejrychleji vypadnout. Pro Nyeho bych nepracoval, ani kdyby mi dal tisíc dolarů na den! Ale třásl jsem se strachy. Řekl jsem: „Díky, pane.“ Nye kývl, srkl si brandy, opřel se v křesle a přehodil nohu přes nohu. Konec rozhovoru. Betsy mě vzala za rameno a vyvedla z místnosti.

„Co si o tom myslíš?“ zeptala se mě tiše, když jsme byli sami. „Senátor Nye je moc důležitý člověk, to víš, a v podstatě ti nabízí práci. Mohl jsi být zdvořilejší.“

Opatrně – nebo jsem si aspoň myslel, že opatrně – jsem odpověděl. „To chápu, miláčku, ale můj otec by to nestrpěl. Nikdy by mě nenechal odejít z práce na ministerstvu zahraničí, i kdybych měl odletět do zámoří. Kromě toho nevím, jestli bych chtěl pro senátora Nyeho pracovat. Víš, že se v zahraniční politice neshodneme. Je opravdu hodně pravicový, ale –“

„Koho zajímá, jestli se shodnete?“ dupla si vztekle. „Práce pro senátora Nyeho by tvůj kariéře prospěla rozhodně víc než zkoumání nějakých pitomých složek v suterénu.“ Zatvářil jsem se trochu sklesle a trochu popuzeně. Betsy si toho všimla a rychle otočila. „Promiň, miláčku, nechtěla jsem tě ranit nebo tvrdit, že tvoje práce není důležitá. Ale takhle bys pracoval přímo v senátorské kanceláři ve Washingtonu.“

„Pracuju na ministerstvu zahraničí ve Washingtonu, Bets, v evropské sekci, a Nye je izolacionista. Byl by nejradši, kdyby žádná evropská sekce neexistovala. Nechce mít s Evropou nic společného.“

Mírně naklonila hlavu na stranu a pokrčila rameny, jako by na tom nezáleželo – říkal jsem tomu gestu pokrčení v náklonu. „Já mluvím o tobě, Theodore Hartigane,“ naléhala, „a o naší společné budoucnosti. Někdy musíš trochu ustoupit a něco obětovat. Víš, někdy se za sebe prostě musíš postavit a, jak jsme si říkali, nebýt bezpátevní plyšáček.“ A dala mi pusu. „Už nemusíš pracovat na ministerstvu zahraničí. Vypadl bys z toho suterénu a dostal vyšší plat.“ Usmála se svému vtipu a lehce mě políbila na tvář. „Takže, cos mi to přijel povědět za novinku, broučku? Kvůli čemu ses sem tak hnál? Povídej, jsem jedno velké ucho.“

Karyn se podívala na Teddyho. „A jéje,“ ozvala se.

„Jo, to máte recht, Karyn. Otočil jsem se na Betsy a odpověděl: ‚Možná teď na tenhle rozhovor není vhodná chvíle.‘

„No tak, Teddy,‘ nedala se. ‚Se mnou můžeš vždycky mluvit. Můžeš mi říct cokoli. Jsme si tak blízcí, jak jenom dva lidé můžou být. Co máš za novinku? Povýšili tě? Páni, doufám, že tě povýšili.‘

Zaťal jsem zuby. „No, neříká se to snadno,‘ začal jsem, ‚ale poletím do Amsterdamu.‘

Betsy zareagovala naprosto nečekaně. Zatleskala rukama! „To je tak vzrušující! Budeš sbírat data v Amsterdamu? Kdy letíš? Jak dlouho tam budeš moct zůstat? Jé, já bych si přála letět do Amsterdamu. Možná bys mě mohl vzít s sebou?“

Karyn zvedla palec. „Páni, to jste měl štěstí.“

Teddy zkřivil rty. „Moc ne. Když jsem slyšel, co povídá, usmál jsem se a objal ji. ‚To jsem chtěl slyšet,‘ řekl jsem s úlevným povzdechem. ‚Ministerstvo zahraničí mě přeřazuje na náš konzulát v Amsterdamu.‘

Betsyin úsměv se během zlomku vteřiny vypařil. „Přeřazuje? Co to znamená? Na jak dlouho?“

„No, je to trvalé přeřazení, Bets. Změna pracovní pozice.‘

Betsy udělala krok dozadu. „Změna pracovní pozice? Nechápu to. Myslela jsem, že máš jít v žebříčku ministerstva zahraničí nahoru. Tvoje kariéra, pamatuješ?“

Vzal jsem ji za ruku. „No to taky jdu, miláčku. Je to povýšení, velké povýšení. Budu konzulární úředník v Amsterdamu. Jmenoval mě osobně náměstek Welles.‘

„V Amsterdamu v Holandsku?“

Ostře jsem přikývl. „Budou se tam stěhovat. *Budeme se tam stěhovat.*‘

Betsy vypadala otřeseně. „Počkej, Teddy,‘ řekla rozehvělým hlasem. „Tohle je obrovská změna. Nemůžeš... nemůžeš takovéhle rozhodnutí udělat i za mě. Vždyť to

bychom nežili v Americe.' Zavrtěla hlavou ze strany na stranu. 'Ach jo, miláčku, pověz jim, že tohle místo nechceš. Nechceš, sakra, aby tě přeložili. Do háje s takovým povýšením. Nemůžou tě k tomu snad nutit, ne? Není to přece armáda. Mohl bys –'

,Je to domluvené, Betsy. Nabídku jsem už přijal a mám odletět za dva týdny. Hele, bude to pro nás skvělý kariérní posun.'

Betsy byla na pokraji hysterického záchvatu. 'Pro nás?' Pořád kroutila hlavou. 'Pro *tebe* možná, ale *pro mě* ne. Nechci se stěhovat do Amsterdamu. Mám tady hezký domov. A přátele. A mám tady dobrou práci jako učitelka, se skvělými dětmi. Na to všechno jsi stačil zapomenout, než jsi to přijal? A co *Děj se co děj*? Opona jde nahoru za šest týdnů. Vždyť hraješ Billyho Crockera, proboha živého. *Hlavní roli!* To je ti jedno?'

,Já vím, ale nahradit mě může Jimmy, je tam jako záskok. A Hope může hrát Andrea.'

Betsy dupla nohou. 'To je *moje* role. Hope Harcourtová jsem já! Prosím tě, Teddy, jak nám něco takového můžeš udělat? Jak můžeš být tak bezohledný? Ani ses se mnou neporadil; bylo to od tebe pěkně sobecké. Máme plány, *společný* život.'

,Pořád máme společný život, Bets. Jenom budeme nějakou dobu v Amsterdamu. Poletíš se mnou. Náměstek Welles to dokonce navrhl. Řekl mi, abych vzal svoje děvče s sebou.'

,Cože?!'

,Ministerstvo zahraničí schvaluje, abych tě s sebou vzal. Jsem si jistý, že všechno zařídí. Jsem si jistý, že nám dají větší kajutu. Můžeš letět se mnou a žít v Amsterdamu.'

,Já nechci žít v Amsterdamu! Ani nevím, kde to je. Kdybys mi ukázal mapu, nenašla bych to. Máme *společnou* budoucnost, Teddy, a ta je tady ve Washingtonu

a u Ochotnického spolku farního sboru svatého Ondřeje. A co *moje* zasnubní oslava? Na tu jsi taky zapomněl?’

„Betsy, je to i moje zasnubní oslava,“ vzdoroval jsem, i když mírně.

„Samozřejmě! Máme mít v prosinci velkolepou zasnubní oslavu. Se Susie a s mámou ji plánujeme už týdný. Co s tím teď mám dělat?’

Zhluboka jsem se nadechl. Začínal jsem být nazlobený. Kdo tady byl sobecký? „Zasnubní oslavu mít můžeme i tak,“ řekl jsem. „Nebo svatbu! Jenom to bude, až se vrátíme.“

Myslel jsem si, že když zmíním svatbu, bude to vyřešené. Ale to jsem se pořádně spletl. Betsy si dala ruce v bok. Ramena stažená dozadu, rty sevřené a čelist zatahou. „Až se vrátíme? Vážně? A to bude kdy? Za dva roky? To mám na svoji zasnubní oslavu čekat dva roky? Nebo by nás snad měl oddat nějaký holandský kněz? Mluvíš úplně nesmysly, Teddy.“

Byl jsem čím dál frustrovanější. „Ne, Betsy, nemáš čekat. Máš vyrazit se mnou.“

„Aha, takže teď *mám*? Kdo říká, že *mám*?“ Betsy se dala do pláče. „Takže opustit rodinu, opustit práci, opustit přátele, vykašlat se na *Děj se co děj*... to všechno mám udělat, prostě protože říkáš, že *mám*? Proč? Protože to pomůže tvojí kariéře? Takže tvojí kariéře je zřejmě jedno, jestli mi zničí život, že?“

Teddy najednou přestal vyprávět a chvěly se mu rty. Karyn bylo jasné, že je to pro něj bolestné. „Můžeme toho pro dnešek nechat,“ navrhla Karyn. „Začínám být unavená a přijde mi, že vy taky.“

Teddy přikývl. „Ještě chvíli a můžeme dneska skončit,“ řekl.

„Pochopil jsem, že hádku s Betsy nevyhrajou,“ pokračoval Teddy s námahou. „Pořád jsem myslel na to, co bude s naším vztahem. Nechtěl jsem Betsy ztratit. Nemohl

jsem to vzdát. ‚Bets,‘ prosil jsem ji, ‚mám za úkol hlásit se za dva týdny v Amsterdamu. Všechno je zařízené, brzy dostanu letenky a pak mi začne nová práce. Budu významný úředník na velvyslanectví. Je to povýšení. Když nevyrazím, přijdu o práci. Welles mi dokonce pověděl, že by to znamenalo konec pro moji kariéru na ministerstvu zahraničí. Prosím, miláčku, zkus to pochopit. Musím odletět.‘

Betsy dupla nohou. ‚Tak leť! Ale nečekej, že poletím s tebou. Snad to ta tvoje hlava dubová pochopí.‘

‚No tak, Betsy, popřemýšlej o tom. Nemůžu o tebe přijít, miláčku. Zkus o tom popřemýšlet.‘

‚Nebudu o tom přemýšlet ani pět minut. Celé je to na hlavu. Máš pěknou kuráž, že si sem přijdeš a vykládáš mi tyhle věci. Proč se za sebe nedokážeš postavit a říct jim, že tam nechceš? Proč jsi tak zatraceně krotký?‘ Betsy, teď už hysterická, se otočila, vyběhla nahoru po schodech a zabouchla za sebou dveře pokoje. A to bylo celé.“

Karyn odložila pero a zavřela zápisník. „Tak tady pro dnešek skončíme, Teddy. Stihli jsme toho dost, vidíte? Jen se zkuste ještě zamyslet, jestli to do tištěného životopisu chcete všechno dát. Kdo ví, kolik ho bude číst lidí?“

Než jí Teddy odpověděl, zhluboka se nadechl. „Můj životní příběh by byl bez toho neúplný. To později pochopíte.“

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy **Úkryt**.

Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.